

บทที่ 7
สรุป
ข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

จากภาพรวมผลการวิเคราะห์อย่างละเอียดในบทที่ 6 ของการศึกษาเรื่อง "ทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำเภอต๋อยสะแกเค็ด ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่" ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวนทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่าจะมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในทางการเมืองเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง และต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่อย่างไร ทั้งนี้ประโยชน์ที่จะได้รับ คาดว่าจะมีประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการพัฒนารูปแบบวิธีการเลือกตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบันและอนาคตด้วย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลสนามรวม 2 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม 2538 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยการพิจารณาจากอัตราส่วนร้อยละ การแจกแจงความถี่ การทดสอบค่าไค-สแควร์ เพื่อยืนยันระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นสมมติฐานไว้และ ได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

สรุปผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอออกเป็น 6 ส่วนย่อ ๆ ได้แก่

- 1) ลักษณะทั่วไปทางประชากร
- 2) ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง
- 3) ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
- 4) ความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

- 5) เปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้งและการเลือกตั้ง
- 6) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ข้อมูลทั่วไปทางประชากร

จำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นประชากรตัวอย่างจำนวน 74 คน เป็นเพศชายทั้งหมด ประกอบด้วย กำนันซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย 10 คน และผู้ใหญ่บ้านอีก 64 คน ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งก็อยู่ระหว่าง 1-5 ปี และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง ทุกคนจะผ่านการเลือกตั้งเข้ามา ส่วนใหญ่จะอยู่ในตำแหน่งจนเกษียณอายุ คือ 60 ปี ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตรกรรม ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำกว่า 5,000 บาท ถึงร้อยละ 78.4

2. ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง ผู้วิจัยจะกล่าวเป็นแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านการทราบรูปแบบการปกครอง สถานภาพ รู้จักชื่อ-นามสกุล

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่คนปัจจุบัน และความประทับใจในผลงานมากที่สุดของผู้ว่าฯ เชียงใหม่ การศึกษาส่วนนี้พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ทราบแน่นอนว่ารูปแบบการปกครองเชียงใหม่เป็นแบบส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น แต่ก็ให้ความเห็นว่าเป็นส่วนท้องถิ่นมากกว่า ที่ทราบแน่นอนคือ ทราบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน ชื่อ นายวีระชัย แนนวณูเนียร ส่วนการประทับใจในผลงานผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่คนไหนมากที่สุดนั้น สัดส่วนของผู้ให้ความเห็นกับ ไม่ให้ความเห็นประเด็นใกล้เคียงกันกล่าว คือ ให้ความเห็นเพียงร้อยละ 51.3 เท่านั้น โดยให้ความเห็นว่า นายชนะศักดิ์ ยูบูรณ์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่ประทับใจผลงานมากที่สุด

2.2 ด้านความเหมาะสมในการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ การปฏิบัติหน้าที่และการขัดต่อหลักการกระจายอำนาจการปกครองหรือไม่นั้นพบว่า ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าเป็นการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากส่วนกลาง ยังไม่มีความเหมาะสม เพราะว่าไม่ใช่ตัวแทนของประชาชนชาวเชียงใหม่อย่างแท้จริง และยังไม่ทราบ ปัญหา ถึงเวลาที่ต้อ ย้ายไปตามวาระ หรือตามความเหมาะสมของกระทรวงมหาดไทย จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ไม่มีอิสระและอำนาจในการบริหารการปกครองระดับ จังหวัดเท่าที่ควร จึงขัดต่อหลักการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การเลือกตั้งผู้ว่า โดยตรงจาก ประชาชน นอกจากนี้ยังให้ความเห็นอีกว่าที่ผ่านมายังไม่เคยไปติดต่อหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่โดยตรง ดังนั้นหากจะถามความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่มาจากการแต่งตั้งนั้น ตอบ สอนองประชาชนอย่างไร ผลปรากฏว่าส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตอบสนอง เพียง เล็กน้อย

2.3 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองประชาชน เพียง เล็กน้อยเท่านั้น จึงทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเร่งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของจังหวัด เชียงใหม่อย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจราจรติดขัด เป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่สุด¹

2.4 ด้านบทบาท หน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในทศวรรษหน้านั้นส่วนใหญ่อีกเช่นกัน ให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นคนเชียงใหม่ที่มาจากเลือกตั้ง โดยตรง ที่มีความรู้ ความสามารถเป็นนักพัฒนา นักเศรษฐศาสตร์ นักบริหารงาน นักอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม นักประชาสัมพันธ์ และจะต้องไม่เป็นผู้มีอิทธิพลในจังหวัดเชียงใหม่ เพราะขัดต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมอันดีงามของล้านนาและเชียงใหม่

¹ อันที่จริง เชียงใหม่มีได้มีเพียงปัญหาจราจรเท่านั้น หากแต่มีปัญหาคืออื่นอีกด้วย เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาโรคเอดส์ การสร้างอาคารสูง ฯลฯ โปรดดูเพิ่มเติม ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ "เชียงใหม่ : ปัญหาเอกนครในภาคเหนือ" ในดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ (บรรณาธิการ) อ่างแล้ว หน้า 118-132.

3. ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

3.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่จะได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปัจจุบันคิดว่ามีความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ มีความเจริญ ประชาชนมีการศึกษาสูง มีความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะให้การสนับสนุนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างเต็มที่ และเชื่อมั่นว่า ประชาชนทั่วไปรวมทั้งตนเองจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกตั้งที่ผ่าน ๆ มา

3.2 ด้านบทบาทของผู้มีสิทธิพลหรือผู้ซื้อเสียง ในจังหวัดเชียงใหม่จะสามารถกำหนด และมีบทบาทการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดตามความต้องการได้หรือไม่ ข้อมูลที่ได้รับตรงนี้ ส่วนใหญ่จะยืนยันว่า ไม่สามารถกำหนดและมีบทบาทได้เพราะประชาชนรู้ว่าบุคคลหรือผู้สมัคร ผู้สนับสนุนคนไหน มีความเป็นมาอย่างไร ส่วนตัวผู้สมัครนั้นควรจะสังกัดพรรคการเมืองเพราะจะมีคณะทำงาน มีที่ปรึกษาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพผลส่วนใหญ่เห็นว่าควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้เป็นคราวละ 4 ปี

3.3 ด้านความคิดเห็นที่ผ่านมามีพรรคการเมืองพรรคใดที่มีบทบาทในการรณรงค์ เรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เป็นพรรคพลังธรรมมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีความเห็นอีกว่าประชาชนที่อาศัยในอำเภอท่าंग ไกล/ติดชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ก็มีความต้องการให้เลือกผู้ว่าเชียงใหม่มาอีกเช่นกัน โดยให้เหตุผลว่าปัจจุบันข่าวสารการพัฒนาต่าง ๆ ได้รับนั้นเหมือนกับคนที่อาศัยอยู่ในเมือง แต่ที่ผ่านมานั้นปรากฏว่าอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คือ พรรคร่วมรัฐบาลขัดแย้งกันเอง รองลงไปได้แก่ข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยคัดค้าน และนักการเมืองของเชียงใหม่ยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรจะเป็น²

² โปรดดูเพิ่มเติม ธเนศวร์ เจริญเมือง ในเลือกตั้งผู้ว่าฯ อ้างแล้ว

4. ความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ปรากฏว่าก้านัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่จะเห็นด้วย หากว่าจะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เพราะที่ผ่านมามีแต่แต่งตั้งมาจากส่วนกลาง สัดส่วนของการเห็นด้วยโดยภาพรวมมากถึง ร้อยละ 54.0 ประเด็นที่น่าสนใจได้แก่ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นการสร้างผู้นำท้องถิ่น เพื่อวางรากฐานเป็นผู้นำระดับประเทศต่อไปในอนาคต พร้อมทั้งจะสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่แบบใหม่ สร้างความเจริญให้จังหวัดเชียงใหม่อย่างรวดเร็ว เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคนเชียงใหม่รักพื้นที่ เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี รู้ถึงสภาพของปัญหา ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตประชาชนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นอีกว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่จะไม่ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลแต่อย่างใด ถึงแม้ว่าผู้ชนะการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดจะอยู่คนละพรรคการเมืองกับพรรคร่วมรัฐบาลก็ตาม

5. การเปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้งและการเลือกตั้ง

ข้อมูลที่ได้รับพบว่า ส่วนใหญ่ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นว่าการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งจะดีกว่าทุก ๆ ประเด็นของคำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน การรับฟังเสียงของประชาชน ทำให้การทำงานตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และมีคุณภาพ คุณวุฒิ ไม่ด้อยไปกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีมาจากการแต่งตั้ง ทั้งนี้ยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในระดับจังหวัดได้มาก เพราะว่าการปฏิบัติหน้าที่นั้น จะตอบสนองนโยบายของรัฐบาลทุก ๆ ประการอยู่แล้ว ข้อมูลนี้จึงยืนยันว่าก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เลือกตั้งดีกว่าอย่างแน่นอน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เนื่องจากว่าอำเภอทยอยสะกัด ตั้งอยู่ไม่ไกลจากเขตเมืองย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ อาทิ ความเป็นเมือง ความเจริญ การได้รับรู้ข่าวสารข้อมูลอย่างทั่วถึง การได้รับการศึกษาสูงขึ้น จึงทำให้แนวความคิดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มีความผูกพันกันกับผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ปัจจุบันกลับมีความเห็นว่าการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่จะมาจากการเลือกตั้งโดยตรง

6. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

หลังจากทราบภาพรวมของการวิเคราะห์โดยย่อ ๆ ไปแล้ว ผู้วิจัยจะกล่าวถึง การทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไปว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง วิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ จะมีผลต่อตัวแปรตาม คือ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นและการเปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่แต่งตั้งและเลือกตั้งอย่างไรบ้าง สรุปแล้วพบว่า ตัวแปรอิสระที่กล่าวมานั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ และค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้รับจากการวิเคราะห์แล้ว มีค่ามากกว่า 0.05 ที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นนัยสำคัญทางสถิติไว้เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนั้น สมมติฐานทุกข้อในการวิจัยครั้งนี้ จึงถูกปฏิเสธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นทางการเมือง การปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่กล่าวมาโดยสรุปนั้น แสดงว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชน มีความประสงค์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการให้มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นในทุก ๆ ระดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ มากกว่าการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว หรือแม้แต่การแบ่งอำนาจไปปกครองซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าฯ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ผ่านขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มากเกินความ เป็นจริง ผลการศึกษาข้างต้นจะ เป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ในระบบ ประชาธิปไตยสร้างจิตสำนึกแบบประชาธิปไตย ปลุกฝัง และกล่อมเกลາทางการเมืองและ การปกครอง ส่งผลให้การเมือง การปกครองแบบเจ้าขุนมูลนาย (ระบบอุปถัมภ์) ที่ชนชั้น นำทางการเมืองผูกขาดอย่างเสมอมาให้ลดน้อยลงไป ประชาชนจะได้เข้ามาบริหารท้องถิ่น ของตนเองมากยิ่งขึ้น การแบ่งอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาปกครองเมืองเชียงใหม่ ยังไม่เพียงพอต่อการกระจายอำนาจแท้จริง เมื่อสภาพเช่นนี้ยังคงเป็นอยู่ต่อไป ผู้วิจัยจึง คิดว่าไม่ว่าใคร ผู้ใดจะ ได้รับมอบหมายให้มาทำหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ก็ตาม จะต้องตกอยู่ในฐานะเช่นเดียวกันหมด ผลที่ตามมาอย่างทีกล่าวมาคือ เกิดความชะงักงัน

ของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ดูเหมือนว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาท และหน้าที่อย่างกว้างขวาง แต่อำนาจที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้รับกลับไม่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ จึงเปรียบเสมือนผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น เหมือนยักษ์ไม่มีกระบอง ดังนั้นการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการกระจายอำนาจ จึงเป็นหัวใจของการเมืองแบบประชาธิปไตย อันจะนำไปสู่การกระจายอำนาจอย่างเป็นรูปธรรม เป็นสิ่งที่รัฐบาลและผู้มีอำนาจหน้าที่พึงจะกระทำอย่างจริงจัง การทวนกระแสข้อเรียกร้อง การปรับบทบาทและสถานภาพทางสังคมเสียใหม่จากผู้เคยปกครองมาเป็น กลไกปฏิบัติงาน ภายใต้นโยบายรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าทางเลือกที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการปรับบทบาท และสถานภาพทางสังคม น่าจะได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของตน นี่คือรากฐานของคำถามสำคัญที่ว่า สังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ ๆ อย่างเชียงใหม่ ควรมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือไม่ อย่างไร³

7.2 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากภาพรวมของการปกครอง เมืองเชียงใหม่ จะพบว่าเป็นการจัดระบบการบริหารและการปกครอง ไปตามหลักการแบ่งอำนาจการปกครอง อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบ โดยรัฐบาลกลาง รัฐบาลจะส่งข้าราชการออกไปประจำทำงานแทนรัฐบาลกลางและบริหาร โดยงบประมาณตามนโยบาย ตลอดจนคำสั่งของรัฐบาลกลางเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นศูนย์กลางการแบ่งอำนาจ รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานของส่วนกลางให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่และประชาชนชาวเชียงใหม่ให้มากที่สุด จึงมีบทบาทในด้านการ

³ โปรดดูเพิ่มเติม ประหยัด หงษ์ทองคำ "การพัฒนาการปกครองท้องถิ่น เพื่อพัฒนาฐานระบอบประชาธิปไตย" ใน การพัฒนาทางการเมือง โดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น (กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์, 2519), หน้า 72-103.

ปกครองที่สำคัญสูงสุดในจังหวัดเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ตามหลักรัฐประศาสนศาสตร์ แนวโน้มการปกครองในภูมิภาค ย่อมชี้ได้ว่า โครงสร้างระบบการปกครองส่วนภูมิภาคที่เก่าแก่เกินไปไม่สามารถรับภาระกิจของรัฐบาลกลาง ในสังคมสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่จำเป็นต้องมีการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่น่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น รัฐบาลยุคใหม่ต้องปรับปรุงระบบราชการ เน้นการรับใช้ให้ถึงมือและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย พบว่ากฎหมายมิได้ให้หลักการไว้ว่า ราชการส่วนภูมิภาค คืออะไร และมีบทบาทในการบริหารราชการหรือรับใช้ประชาชนอย่างไร มีข้อแตกต่างและมีความสัมพันธ์กับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นอย่างไร เพียงแต่ระบุไว้ให้แบ่งเป็นจังหวัดและอำเภอ พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และการแบ่งส่วนราชการในจังหวัดเท่านั้น

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นต้องมีการวางแผน พื้นฐานเตรียมประชาชนเพื่อการเข้ามามีส่วนทางการเมือง รัฐบาลกลางต้องมีความกระฉับกระชวยต้องพิจารณากลไกทางการเมือง ระบบประชาธิปไตยอยู่ในลักษณะที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ ความมั่นคงแห่งชาติ โดยประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความสงบสุขหรือไม่ ต้องคำนึงถึงเสถียรภาพและความมั่นคงเป็นสำคัญ

การที่ประชาชนชาวเชียงใหม่ เคยแต่ถูกปกครองมาตลอดฝ่ายเดียว ไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทำให้ประชาชนคิดว่า การปกครองไม่ใช่เรื่องของตนเอง จึงไม่มีความสนใจที่จะทักท้วงในสิทธิปกครองแต่อย่างใด ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะอาจจะตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มบุคคลหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการสั่งให้ปฏิบัติราชการมากกว่าดังมีคติว่า "เป็นผู้เฝ้าคอยกัมประนมกร" ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบันคือ การปฏิบัติราชการจะบัญชาการมาจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง แนวทางแก้ไขนั้นรัฐบาลน่าจะกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจให้จังหวัดเชียงใหม่ไว้อย่างชัดเจนและจริงจัง ส่วนกลางควรจะควบคุมแต่เฉพาะนโยบาย และความช่วยเหลือด้านเทคนิคตามความจำเป็น ดูแลติดตามผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลก็พอ

ผู้วิจัยเห็นว่า การรวมอำนาจมากเกินไปนั้นเหมาะสมกับเมื่อสมัยก่อน จังหวัดเชียงใหม่ที่รัฐบาลแบ่งอำนาจให้ปกครองมีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง และยอมรับว่าได้ช่วยให้การบริหารของรัฐได้ผลดี เพราะฉะนั้นเชียงใหม่ยังขาดบุคลากรที่มีความสามารถความรู้ด้านการปกครอง ประชาชนยังไม่มีการศึกษาที่ดีพอ จึงยากแก่การที่รัฐบาลจะกระจายอำนาจให้ปกครองตนเองอย่างเต็มที่ เวลานั้นการบริหารงานมีประสิทธิภาพ มีเอกภาพในการปกครอง เกิดความมั่นคง สะดวก รวดเร็ว ประหยัดกว่าการกระจายอำนาจและเหมาะสมกับประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย และยังช่วยในการกระจายรายได้ให้จังหวัดเชียงใหม่ ที่ขณะนั้นยังไม่อาจเลี้ยงตัวเองได้ แต่มีข้อเสียด้วยคือ รัฐบาลไม่สามารถดำเนินกิจการทุกอย่าง ได้ผลอย่างทั่วถึง เพราะจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่กว้างขวาง ทำให้การบริการล่าช้า ติดขัดที่ระเบียบปฏิบัติมากเกินไป เกิดการสนองความต้องการไม่เท่าเทียมกัน จึงไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนฝึกหัดการปกครองตนเอง แต่ปัจจุบันผู้วิจัยคิดว่า ประชาชนได้รับการศึกษาสูง มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ รัฐบาลน่าจะริบวางรากฐานการกระจายอำนาจ รัฐบาลต้องยอมรับว่า การแบ่งอำนาจขณะนี้ต้องให้เพิ่มมากขึ้น ลดขั้นตอนปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนลง จะเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่การกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์ต่อไป ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนได้แก่ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐที่ผ่านไปถึงชุมชนทุกแห่งนั้น ทำให้เกิดกระบวนการทำให้สังคมชนบทมีความเป็นราชการมากขึ้นด้วยเหตุผลคือ การเข้ามาของหน่วยงานรัฐและภาคเอกชน ที่เข้าไปจัดตั้งโครงสร้างขององค์กรในระดับหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น ไม่ฝึกฝนการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวเชียงใหม่อย่างแท้จริง

การจัดปัญหาหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน ไม่จำเป็นในส่วนภูมิภาคออกไป และระดมเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ โดยเฉพาะในชนบทอย่างทั่วถึง เมื่อชนบทเจริญมากขึ้นเทศบาลขยายตัวมากขึ้น ประชาชนมีผลประโยชน์รู้จักการรวมกลุ่ม เล่นการเมืองในระบบพรรค บทบาทสื่อมวลชนทำหน้าที่ได้ดี นักการเมืองท้องถิ่นมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบสูง เมื่อจัดและเพิ่มส่วนที่จะเป็นอุปสรรคเหล่านั้นออกไปแล้ว ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ก็อาจจะทำได้ ประเด็นที่น่าจะขบคิดและตระหนักให้มากก็คือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ว่าทำตามกระแสการเรียกร้อง โดยไม่พิจารณาความพร้อมด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

ผู้วิจัยเชื่ออีกว่าการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นั้น หากใช้ว่าจะเป็นประชาธิปไตย และเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เพราะหากรัฐบาลกลางไม่ยอมมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระกว่าที่ควรจะเป็น ก็ทำให้เป็นการกระจายอำนาจไม่⁴ ในทางตรงกันข้ามหากการมอบอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างอิสระมากเกินไป โดยที่รัฐบาลกลางไม่สามารถจะควบคุมได้ก็อาจจะเกิดผลเสียขึ้นได้เหมือนกัน ดังนั้นประเด็นความเหมาะสม ความรู้ ความสามารถ ความพร้อมของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ควรจะพิจารณาก่อน มิเช่นนั้นจะทำให้เกิดผลเสียต่อระบบการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ได้ เช่น

1. ถ้าการกระจายอำนาจมากเกินไป ก็เป็นอันตรายต่อเอกภาพของรัฐบาลได้ถ้าไม่มีการควบคุมที่ดีพอ
2. เมื่อประชาชนมีอิสระมากขึ้น ทำให้คำนึงถึงเฉพาะเชียงใหม่แต่ฝ่ายเดียว จนลืมถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือท้องถิ่นอื่น ๆ
3. เจ้าหน้าที่ของจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉพาะข้าราชการประจำ อาจจะตกเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพลหรือพรรคการเมือง ถ้าหากไม่ฝึกฝนความพร้อม เกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการปกครองตนเองให้ดีพอ อาจจะทำให้การบริหารล่าช้า เสียหายยุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอที่ตั้งอยู่ห่างไกล ซึ่งยังไม่พร้อมด้วยปัจจัยต่าง ๆ

⁴ โปรตตุเพิ่มเติม จรัส สุวรรณเวลา "การกระจายอำนาจทางการเมืองและการคลังสู่ท้องถิ่นในทศวรรษหน้า" และนวนน้อย ตริรัตน์ "การกระจายอำนาจ : มุมมองทางด้านงบประมาณรัฐบาล" ในสังคีต นิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ) กระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (กรุงเทพฯ : 179 การพิมพ์, 2537), หน้า 77-99 และ 175-191.

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากรัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวเชียงใหม่สามารถเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงได้ ประชาชนทั้งจังหวัดก็จะได้รับประโยชน์คือ

1. ประชาชนชาวเชียงใหม่ได้เลือกคนเชียงใหม่ ที่มีความรู้ ความสามารถ รับผิดชอบต่อ ภาษีเงินาษา ศิลวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมเป็นอย่างดี
2. ประชาชนชาวเชียงใหม่ จะสามารถควบคุมดูแลการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้ เพราะผู้ว่าฯ มาจากการเลือกตั้ง เมื่อบริหารได้ดีมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้การสนับสนุน และ โอกาสที่ผู้ว่าฯ คนนั้นจะได้รับคัดเลือกกลับมาใหม่ เป็นไปค่อนข้างสูง ตรงข้ามหากปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือวัตถุประสงค์ ประชาชนก็สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ด้วย จึงกล่าวได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่กับประชาชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
3. หากว่าประชาชนพบปัญหา อุปสรรค ก็จะสามารถเข้าไปร้องเรียนความเดือดร้อน เพื่อให้ช่วยเหลือได้ง่ายกว่า และเมื่อผู้ว่าฯ พบปัญหาจะสามารถแก้ไขได้อย่างทันที เพราะว่ามีอำนาจในการตัดสินใจ การใช้เงินงบประมาณเป็นเงินของจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ถนนเส้นทางไหนเป็นหลุม บ่อ ก็มีงบประมาณช่วยเหลือ ซ่อมแซม หรือถนนสายไหนก่อสร้างล่าช้าเกินสัญญาที่กำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่สามารถจะเร่งให้ดำเนินการ เพราะว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ ทำให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอีกด้วย
4. การเก็บภาษีจากประชาชนภายในจังหวัด ก็จะส่งผลประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาจังหวัดทันที ไม่ต้องส่งให้ส่วนกลางอีกแล้ว ผลที่ตามมา ก็จะเป็นการเพิ่มรายได้ และการสร้างงานประชาชนมีงานทำ เพราะจังหวัดเชียงใหม่สามารถดำเนินการจัดสร้างก่อสร้าง ควบคุมการก่อสร้างเอง ถือว่าเป็นการบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วอีกด้วย
5. นโยบายการพัฒนาของจังหวัดเชียงใหม่จะมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มีเวลาสำหรับการอยู่ในตำแหน่งตามวาระที่แน่นอน ต้องเร่งสร้างผลงานให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางได้มาก

ทำให้รัฐบาลกลาง มีเวลาในการแก้ปัญหาของประเทศและต่างประเทศ สามารถพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ เพราะว่าบริการประชาชนและการพัฒนาภายในจังหวัดนั้น ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้รับผิดชอบแทน

6. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในอดีตถึงปัจจุบันถูกควบคุมดูแลโดยปลัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คณะรัฐมนตรี ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ต้องรออำนาจการสั่งการจากส่วนกลาง แต่ถ้าหากเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่แล้วการถูกควบคุมจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ยังคงอยู่ภายใต้โครงสร้างเดิมอยู่ กล่าวคือ จะถูกควบคุมโดย

6.1 รัฐบาล ได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีการสั่งการให้ผู้ว่าฯ เชียงใหม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และยังมีอำนาจถอดถอนได้ดังเดิม

6.2 สภาจังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาทในการอนุมัติข้อบัญญัติและอื่น ๆ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เสนอเข้ามา รวมทั้งการตั้ง กระทบถาม การลงมติให้ออกจากตำแหน่ง

6.3 พรรคการเมือง เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นคนของพรรคการเมือง ต้องปฏิบัติตามนโยบาย และควบคุมผู้ว่าฯ ให้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประชาชน มิเช่นนั้นจะทำให้ชื่อเสียงของพรรคเสื่อมเสีย ประชาชนหมดความนิยมไป

6.4 ที่สำคัญ คือ ประชาชน เพราะเป็นผู้เลือกตั้งผู้ว่าฯ เข้าไปบริหาร หากไม่สามารถสนองตอบตามนโยบายแผนงานให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนแล้ว โอกาสที่ผู้ว่าฯ จะถูกประชาชนลงมติถอดถอนได้ การควบคุมการดำเนินการบริหารของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่โดยประชาชน ผู้ว่าฯ ต้องเกรงใจในความเคารพนับถือเพราะถือว่า ตัวผู้ว่าฯ เองมาจากประชาชน เป็นคนของประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เลือกตั้ง จึงถูกควบคุมจากหลายฝ่ายมากกว่าการแต่งตั้ง

7. ภาพรวมของผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ คือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นวิธีการบริหารงานที่จัดระบบเจ้าขุนมูลนาย ที่ปัจจุบันยังมีพลังที่มีอำนาจอยู่ในวงราชการ

ส่วนสถานการณ์ของข้าราชการพลเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นอย่างไรนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อรัฐบาลเปิดโอกาสให้เลือกตั้งผู้ว่าฯ ทุกจังหวัดแล้ว คาดว่าจะต้องตราเป็นกฎหมายบังคับใช้อีกหลายปี อย่างน้อยประมาณ 10-12 ปี เพื่อเตรียมการแก้ไขปรับเปลี่ยนนโยบาย บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นไปได้คือ

- 1) ตำแหน่งข้าราชการสูงสุดของจังหวัดเชียงใหม่ เรียกว่า ปลัด เช่น ปลัดจังหวัดเชียงใหม่ เช่นเดียวกับปลัดกรุงเทพมหานคร และต้องเป็นข้าราชการระดับ 11
- 2) ข้าราชการทุกคนในจังหวัด ต้องมีฐานะเป็นข้าราชการส่วนจังหวัด
- 3) มีคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด เป็นองค์การบริหารสูงสุดเป็นผู้ดูแลทำงานเดียวกับสำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานด้วย

- 4) ข้าราชการพลเรือน สามารถโอนย้ายกับข้าราชการประเภทอื่น ๆ ได้ กล่าวคือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง

- 5) ส่วนราชการอื่น ๆ ก็ให้ขึ้นตรงกับกรมเจ้าสังกัด โดยไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา หรือสายงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ก็ได้

การเลือกตั้งผู้ว่าฯ เชียงใหม่ ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายแบบค่อยเป็นค่อยไป เช่นเดียวกับการยกฐานะเป็นเทศบาลนครเชียงใหม่ในอดีต การกำหนดกฎหมายเลือกตั้ง ควรอยู่ภายในเวลา 10 ปี ถึง 12 ปี เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการที่สังกัดในจังหวัดสามารถโอน ไปอยู่ที่อื่นได้ ทั้งนี้เพื่อรองรับการเลือกตั้ง และสามารถโอนงานส่วนภูมิภาคตามไปด้วย หน่วยงานราชการที่ไม่ขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ก็สามารถขึ้นตรงกระทรวง ทบวง กรมเดิมได้ แต่หากจะลดขั้นตอนการปฏิบัติงานลง เสนอให้ เขตหรือภาคเป็นผู้ดูแลหน่วยงานราชการเหล่านั้น เช่น เขต หรือภาค สามารถดูแลหน่วยงานในสังกัดได้ 4-5 จังหวัด เป็นต้น

7.3 ข้อคิดเห็นและข้อวิจารณ์

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยคิดว่าหากรัฐบาลเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่สามารถที่จะให้มีการเลือกตั้งได้ ด้วยเหตุผลอย่างไรก็ตามแต่การบริหารราชการส่วนภูมิภาคต้องคงอยู่ และจังหวัดก็ต้องดำเนินงานต่อไป แต่สิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก กระแสโลกไร้พรมแดน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องมีการปรับตัวให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ทุกรูปแบบที่จะเกิดขึ้น⁵ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอว่าต่อไปบทบาทหน้าที่และสถานภาพของผู้ว่าฯ เชียงใหม่ ในศตวรรษหน้าควรจะปรับปรุงอย่างไรบ้าง ดังนี้คือ

1. ต้องผนึกกำลังมวลชนทุกกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชนทุกประเภท เพื่อเป็นฐานการข่าว เสริมความรู้ ความเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง
2. การเป็นผู้จัดการในด้านเศรษฐกิจ เพื่อการรวบรวมกลุ่มพ่อค้าประชาชนให้เกิดเป็นกลุ่มพลังทางเศรษฐกิจ หรือเรียกว่ากลุ่มพลังประชาชนทางเศรษฐกิจ มีแผนพัฒนาที่ครอบคลุมถึงการแก้ไขปัญหาภาวะ ปัญหาแรงงาน โดยเฉพาะในเขต อำเภอ ตำบลที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการผนึกกำลัง ในการประกอบอาชีพต่อไป
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องเป็นแกนนำให้เกิดการดำเนินชีวิตสร้างจิตสำนึกให้เป็นประชาธิปไตย ลดระบบข้าราชการ ระบบเจ้าขุนมูลนายลง ต้องกำหนดแผนอนุรักษ์ป่าไม้ บำรุงป่าไม้การใช้ที่ดินในเขตป่าต่าง ๆ ให้ชัดเจน

⁵ โปรดดูเพิ่มเติม อนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย "แนวทางการบริหารราชการระดับจังหวัด" (บรรยายและกล่าวปิดในการสัมมนาผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ) วันที่ 9 ธันวาคม 2534) ในวารสารพัฒนาชุมชน ปีที่ 31 ฉบับที่ 4 (เมษายน 2535), หน้า 15-38. และโปรดดู ไกรยุทธ ชีรตยานันท์ "บทบาทการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดในอนาคต : มุมมองใหม่ที่เน้นการพัฒนาท้องถิ่น" วารสารเทศาภิบาล ปีที่ 86 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2534), หน้า 25-33.

ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันจะต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับ และสร้างผลประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยวิธีปฏิบัติที่เป็นไปได้ คือ

1) ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการรวมพลังที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนในจังหวัดและการสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง โดยอยู่บนพื้นฐานของ " การทำงานอย่างจริงจัง จริ่งใจ บริสุทธิ์ใจ มุ่งแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม "

2) ต้องทำงานเป็นทีม ไม่ใช่ทำงานแบบ "พระเอกขี่ม้าขาว" ต้องสร้างคณะทำงาน เพื่อช่วยกำหนดแนวทาง การแก้ไขปัญหา การพัฒนา การประสานแผนและนโยบาย กลไกประสานงานอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ ทีมงานดังกล่าวไม่ใช่เป็นของใคร แต่เป็นของจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ ผู้ว่าฯ ย้ายไปแล้ว ทีมงานก็ยังคงมีความสำคัญได้รับการยอมรับ

3) การสร้างแผน เพื่อกำหนดทิศทางการทำงาน โดยแผนนั้นต้องเป็นที่ยอมรับทั้งจังหวัด ไม่ใช่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เมื่อผู้ว่าฯ มีการโยกย้ายแล้ว ย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อแผน ผู้ว่าฯ เข้ามารับงานใหม่ก็สามารถดำเนินงานต่อได้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนของระดับชาติ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ในจังหวัดด้วย

4) ผู้ว่าฯ ต้องสนใจข้อมูลข่าวสาร ต้องจัดระบบ "สารสนเทศ หรือข้อมูลในเชิงบริหาร (MIS = Management Information System)

5) งาน "โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ หัวใจของการประสานงาน ผนึกกำลัง จิตใจคนเชียงใหม่ทุกสาขาวิชาชีพ ผู้ว่าฯ จะทอดทิ้งงานนี้ไม่ได้ ต้องถือเป็นงานสำคัญยิ่งของจังหวัดเชียงใหม่

ด้านกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่บังคับบัญชาสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะต้องปรับบทบาทการบริหารภายในจังหวัดเชียงใหม่เสียใหม่ให้มีความเหมาะสม ผู้วิจัยคิดว่าควรดำเนินการ ดังนี้

1. กระบวนการคัดเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ควรจะพิจารณาถึงคุณสมบัติที่เหมาะสม มีคุณภาพ เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

2. ด้านการมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องเพิ่มให้มากขึ้น เช่น มอบอำนาจการปกครอง การคลังและการบริหารงานบุคคล

3. ควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารของส่วนราชการที่ไปตั้งหน่วยงาน และปฏิบัติงาน ในจังหวัดเชียงใหม่อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะว่า ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ปฏิบัติทั้งงานทางวิชาการและงานปฏิบัติ ดังนั้นราชการส่วนกลางจึงควรพิจารณาแยกงานออกจากกัน โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานของส่วนกลาง ส่วนงานปฏิบัติเพื่อบริการประชาชน ให้เป็นงานของส่วนภูมิภาคไป และควรให้ส่วนราชการที่เป็นราชการส่วนกลางในจังหวัด รายงานการปฏิบัติงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน

4. ควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติราชการ และการให้คนให้โทษแก่ข้าราชการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ข้าราชการและส่วนราชการนั้น ได้รับการประชาชน โดยสอดคล้องกับส่วนราชการอื่น ๆ

5. ควรปรับปรุงสภาจังหวัดเชียงใหม่ โดยยุบเลิกฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ดำรงตำแหน่งถึงสองตำแหน่งในเวลาเดียวกัน หรือที่เรียกกันว่า ผู้ว่าฯ สวมหมวก 2 ใบ โดยควรให้มีสภาจังหวัดในฐานะสภาที่ปรึกษา เป็นตัวแทนประชาชน ทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้แก่อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และหน่วยงานปกครองท้องถิ่น

ทั้งหมดทั้งปวงที่ผู้วิจัยกล่าวมานี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาล โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยต้องมีการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ อย่างเป็นระบบร่วมกับผู้ตรวจกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่า ผู้ว่าฯ สมควร จะดำรงตำแหน่งในจังหวัดต่อหรือไม่ ต้องย้ายออกไป หรือว่ามีอะไรบ้างที่รัฐบาลส่วนกลาง จะสนับสนุนผู้ว่าฯ ได้ ที่สำคัญกระทรวงมหาดไทยต้องเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้มีความเหมาะสม กว่าปัจจุบัน ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของเชียงใหม่ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เพราะว่าผู้ว่าฯ ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบได้ ที่ผ่านมาผู้ว่าฯ มีขีดความสามารถจำกัด และมีอำนาจที่เพียงพอในการแก้ไขปัญหาในกิจการสาธารณูปโภค การควบคุมงบประมาณของแผนพัฒนาจำกัด ที่ผ่านมาขาดการวางแผนปฏิบัติงานที่เหมาะสม ผลที่ตามมาคือ ขาดการประสานงาน การควบคุมในการปฏิบัติงาน การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์นโยบายและแผนที่รับผิดชอบข้อมูลจังหวัด เชียงใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับ ผู้บริหารระดับกระทรวง และยังเป็นแหล่งข้อมูลการทำงานของผู้ว่าฯ เชียงใหม่อีกด้วย

ปัญหาที่ขาดการประสานงานในจังหวัดเชียงใหม่ ขอยกตัวอย่าง คือ ขณะนี้เส้นทางถนนในจังหวัดเชียงใหม่สายเดียวกัน และหลายสายมีการขุด ถม ขุด ถมอยู่ตลอดเวลา ทำให้สูญเสียงบประมาณ ก่อเกิดความวุ่นวายเดือดร้อนแก่ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจ นับว่าเป็นความล้มเหลวที่ฟ้องความล้มเหลวของผู้ว่าฯ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องเป็นนักปกครองและนักบริหาร โดยคงความเป็นนักปกครองตามเจตนารมณ์ของ กระทรวงมหาดไทยไว้ แต่ขณะเดียวกันก็ให้เพิ่มความเป็นนักบริหารให้มากขึ้น เสริมสร้าง และธำรงไว้ซึ่งสภาพภาพ ความเป็นผู้นำ และความยอมรับนับถือของประชาชนในจังหวัด เชียงใหม่ ต้องรู้วิธีการทำงาน บุคลิกภาพ พฤติกรรม ความจริงจัง ความกระตือรือร้น จะต้องมามีวิธีการพัฒนาบุคลากร ยกกระดับบุคคล เช่น ข้าราชการที่วัน ๆ ไม่รู้จะทำอะไร ข้าราชการที่รู้ตารางทำงานแต่ไม่รู้ความมุ่งหมายว่าทำไปทำไม มีหน้าที่ทำงานให้เสร็จ ๆ ไปวัน ๆ ผลจะเป็นอย่างไร ไม่สนใจ ขณะเดียวกันก็ให้ความสนใจต่อข้าราชการที่เริ่มมองเห็นประโยชน์ของงานที่ทำ และมีความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จ มีความสุขกับงานที่ทำ

รู้เป้าหมายของงาน ทำงานแล้วสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน ทำงานโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่คำนึงถึงขั้น ยศฐานบรรดาศักดิ์ สิ่งเหล่านี้หากผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่ ไม่ให้ความสนใจที่จะพัฒนา จะมีผลทำให้ในทศวรรษหน้า ผู้ว่าฯ จะปฏิบัติหน้าที่ลำบากมาก

นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอเพิ่มเติมด้วยว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องเป็นผู้เอื้ออำนวยมากกว่าผู้ควบคุม เป็นผู้ประสานมากกว่าผู้กำกับ เป็นผู้ให้ความรู้ ข้อมูล ข้อเสนอเทศมากกว่าเป็นผู้ออกคำสั่ง ต้องมีทัศนคติที่ยอมรับความคิดเห็นริเริ่มของบุคคลในระดับตำบล อำเภอ หมู่บ้านมากยิ่งขึ้น และมีความต้องการปรารถนาอย่างแท้จริงที่จะเห็นความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้านในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ใช่ทำตัวแบบไม่มีส่วนร่วมในลักษณะที่ว่า การพัฒนาเทศบาลเป็นเรื่องของเทศบาล การพัฒนาเขตสุขาภิบาล เป็นเรื่องของสุขาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องมีจุดเน้นที่การเกิดผลมากกว่า " การปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอน " ที่ราชการส่วนกลางเป็นผู้กำหนด

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขออัญเชิญ พระบรมราชาโชวาท ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้แก่ข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2533 มาเป็นข้อคิดให้แก่การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ความว่า

"ในการปฏิบัติราชการนั้น ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ อย่างถึงบ่าเพน็จรวงวัล หรือผลประโยชน์ให้มาก ขอให้ถือว่าการทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นทั้งรางวัล และประโยชน์อย่างประเสริฐ จะทำให้บ้านเมืองไทยของเราอยู่เย็นเป็นสุข และมั่นคง"

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบข้อบกพร่อง ข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ความละเอียดของการศึกษา ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนประชากร ตัวอย่างน้อยเกินไป พื้นที่ศึกษาไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ประกอบกับข้อมูลเป็นเพียงกรณีศึกษา ความคิดเห็นของประชากรตัวอย่าง เพียงหนึ่งอำเภอเท่านั้น ไม่ใช่ข้อมูลที่สรุปแน่นอนจึงส่งผลให้การศึกษาไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงขอเฝ้ารับข้อผิดพลาด ข้อบกพร่องต่าง ๆ อันที่จะเกิดขึ้นโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อเสนอแนะสมควรจะมีการศึกษาให้มากขึ้นต่อไป เพราะว่าการนี้ ผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีความผูกพันกับผู้ว่าราชการจังหวัดมาก แต่กลับมีความคิดเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ควรมาจากการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยใคร่ขอฝากถึงผู้สนใจ ที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ต่อไปอีก ในประเด็นอื่น ๆ จากประชากรตัวอย่างเดียวกันหรือกลุ่มอื่น ๆ ไว้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการตัดสินใจของรัฐบาลไว้คือ

1. ควรจะศึกษาความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่น อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู รวมทั้งประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่อำเภอต่างไกล และติดบริเวณชายแดน
2. ศึกษาความคิดเห็นของนายอำเภอทุกอำเภอ และหัวหน้ากิ่งอำเภอทุกกิ่งอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่
3. ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการที่มาจากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่ไม่ขึ้นตรงต่อการบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
4. ศึกษาความคิดเห็นของนักธุรกิจชั้นนำของจังหวัดเชียงใหม่